

Regeringens proposition

1981/82: 202

om höjning av skatten på alkoholdrycker, m. m.;

beslutad den 25 mars 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

För att alkoholdryckernas prisutveckling skall följa den allmänna prisutvecklingen föreslås i propositionen att skatten på spritdrycker höjs den 1 maj 1982. Vidare föreslås att en generell skattehöjning på alkoholdrycker genomförs den 1 januari 1983. Slutligen föreslås att skatten på kolsyrade läskedrycker och lättöl sänks den 1 maj 1982.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt

Härigenom föreskrivs att 10 och 11 §§ lagen (1977: 306) om dryckesskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift.

Grundavgiften utgår per liter i fråga om

1. spritdrycker 94 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 12 kronor,
3. lättvin 3 kronor 70 öre.

Grundavgiften utgår per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 3 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 12 kronor,
3. lättvin 3 kronor 70 öre.

Procentavgiften utgår för spritdrycker 50 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Med detaljhandelspriset förstås det pris som detaljhandelsbolaget tillämpar vid försäljning över disk, exklusive beloppet av skatt enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

11 §²

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

52 öre för lagrat lättöl,
1 krona 85 öre för öl,
5 kronor 25 öre för starköl,
60 öre för *kolsyrad* läskedryck.
37 öre för annan läskedryck.

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

40 öre för lagrat lättöl,
1 krona 85 öre för öl,
5 kronor 25 öre för starköl,
40 öre för läskedryck.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1982.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa

Härigenom föreskrivs att 22 kap. lagen (1977: 975) med tulltaxa skall ha nedan angivna lydelse.

22 kap. Drycker, sprit och ättika¹

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 3. lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

¹ Senaste lydelse 1980: 655.

² Senaste lydelse 1980: 655.

¹ Senaste lydelse 1981: 1087.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Spritdrycker, hänförliga till tulltaxenr 22.09 100:—

Vin:

musserande:

champagne 32:—

annat 23:—

andra slag med en alkoholhalt:

överstigande 15 volymprocent 28:—

ej överstigande 15 volymprocent 13:—

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 4, lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår tull med av partihandelsbolaget för alkoholdrycker fastställt belopp, motsvarande:

1. tull enligt vad i 22 kap. sägs;

2. skatt enligt 10 § lagen (1977: 306) om dryckesskatt; samt

3. mervärdeskatt enligt lagen (1968: 430) om sådan skatt. För starköl som införes enligt första och andra styckena utgår tull med 8 kronor per liter.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt

Härigenom föreskrivs att 10 och 11 §§ lagen (1977: 306) om dryckesskatt skall ha nedan angivna lydelse.

10 §¹

Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift.

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 3 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 12 kronor,
3. lättvin 3 kronor 70 öre.

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 10 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 13 kronor 30 öre.
3. lättvin 4 kronor 25 öre.

Procentavgiften utgör för spritdrycker 50 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Med detaljhandelspriset förstås det pris som detaljhandelsbolaget tillämpar vid försäljning över disk, exklusive beloppet av skatt enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

¹ Med nuvarande lydelse avses 10 § enligt författningsförslag nr 1.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §²

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med
40 öre för lagrat lättöl,
1 krona 85 öre för öl,
5 kronor 25 öre för starköl,
40 öre för läskedryck,

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med
40 öre för lagrat lättöl,
2 kronor 20 öre för öl,
5 kronor 80 öre för starköl,
40 öre för läskedryck.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

² Med nuvarande lydelse avses 11 § enligt förtättningsförslag nr 1.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
 PROTOKOLL
 vid regeringssammanträde
 1982-03-25

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Wirtén

Proposition om höjning av skatten på alkoholdrycker, m. m.

Genom 1977 års alkoholpolitiska beslut fastslogs att skatteinstrumentet skall användas som ett aktivt alkoholpolitiskt instrument. Priserna på alkoholdryckerna skall vara höga och följa den allmänna prisutvecklingen. Skatten på alkoholdrycker höjdes senast den 27 augusti 1980. Höjningen innebar dels att priserna anpassades till konsumentprisutvecklingen för varor och tjänster i allmänhet sedan maj 1977, dels en ytterligare prisökning på de alkoholhaltiga dryckerna med ca 6%. Skattehöjningen och de ordinarie prisändringarna som har vidtagits sedan dess har inneburit att de priser som kommer att gälla fr. o. m. den 1 april 1982 i systembutikerna väl följer konsumentprisutvecklingen såvitt avser viner och starköl. Däremot släpar priset på spritdrycker efter konsumentprisutvecklingen. En höjning av skatten på spritdrycker är således motiverad.

Skatt på drycker utgår enligt lagen (1977: 306) om dryckesskatt (ändrad senast 1980: 655). Skatten på spritdrycker och viner utgår med en grundavgift och en procentavgift, som beräknas på detaljhandelspriset exkl. mervärdesskatt. För starköl och öl utgår skatt med visst belopp per liter. Följande skattesatser gäller f. n.

Dryck	Grundavgift/ liter	Procent- avgift	Skatt/liter
Spritdryck	94 öre för varje hel volymprocent alkohol	50%	—
Starkvin	12 kr.	36%	—
Lättvin	3 kr. 70 öre	36%	—
Starköl	—	—	5 kr. 25 öre
Öl	—	—	1 kr. 85 öre

Konsumentprisindex har under perioden maj 1977—februari 1982 stigit med drygt 62%. Priset på Absolut rent brännvin har under motsvarande tid

stigit med drygt 50 %, på starkvin och lättvin med drygt 63 % och på starköl med knappt 62 %. Skatten på spritdryckerna bör nu anpassas så att priset når samma nivå som konsumentpriserna i övrigt. Någon höjning av skatten på det vanliga ölet är enligt min mening inte påkallad. Höjningen av skatten på spritdryckerna bör, i likhet med tidigare, genomföras genom en ändring av grundavgiften. Denna bör höjas från 94 öre till 103 öre per liter och volymprocent alkohol. Höjningen innebär att priset på samtliga spritdrycker ökar med ca 7 kr. Priset på en helbutelj Absolut rent brännvin stiger med ca 8 % från 88: 75 till 96 kr. Skattesatsförändringen bör genomföras utan dröjsmål. Jag föreslår ett ikraftträdande den 1 maj 1982.

Den nu förordade höjningen innebär vid en oförändrad konsumtion en ökning av statens intäkter av dryckesskatt med ca 400 milj. kr.

Den senaste höjningen innebar, som nämnts, förutom en anpassning till konsumentprisutvecklingen även en generell höjning av skatten på samtliga alkoholdrycker. Även denna gång anser jag att ett beslut bör fattas om en generell höjning av skatten på dessa drycker. Denna höjning bör dock enligt min mening träda i kraft först den 1 januari 1983. Skattesatserna bör avpassas så att prishöjningen blir ca 5 % över de priser som avses gälla fr. o. m. maj 1982. De nya grundavgifterna föreslås bli 1 kr. 10 öre för spritdrycker, 13 kr. 30 öre för starkvin och 4 kr. 25 öre för lättvin. Skatten på starköl bör höjas till 5 kr. 80 öre och skatten på öl till 2 kr. 20 öre per liter. Förslaget innebär att priset på spritdrycker höjs med ca 5 kr., starkvin med ca 2 kr. och lättvin med 75 öre per helbutelj. Denna höjning innebär vid en oförändrad konsumtion en inkomstförstärkning på ca 475 milj. kr.

Jag vill i sammanhanget understryka att de angivna inkomstförstärkningarna alltså utgår från oförändrad konsumtion. Detta antagande är inte realistiskt som underlag för en bedömning av vilken faktisk inkomstförstärkning som skattejusteringarna kan ge. Erfarenheterna från senare år ger en klar indikation på att konsumtionen minskar även långsiktigt i samband med skattehöjningar. Inkomstförstärkningen måste med hänsyn härtill antas bli betydligt lägre än vid oförändrad konsumtionsvolym.

De nu förordade skattehöjningarna medför behov av höjning av de s. k. schablontullarna på alkoholdrycker. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet förordar jag att tulltaxans bestämmelser om schablontullarna nu ändras med hänsyn till den höjning av skatten på spritdrycker som föreslås träda i kraft den 1 maj 1982. I samband därmed bör schablontullen på spritdrycker förenklas och göras enhetlig för alla sådana drycker.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att regeringen i prop. 1981/82: 120 om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa, m. m. föreslagit vissa ändringar i 22 kap. tulltaxan.

Enligt vad jag har inhämtat avser chefen för handelsdepartementet att senare under år 1982 föreslå regeringen att lägga fram förslag till ett fortsatt genomförande den 1 januari 1983 av de tullsänkningar som blev resultatet

av de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). I anslutning härtill kommer chefen för handelsdepartementet att föreslå de ändringar av schablontullarna som föranleds av den höjning av skatten på alkoholdrycker som föreslås träda i kraft den 1 januari 1983.

Lättöl och läskedrycker beskattas också enligt lagen om dryckesskatt. För lagrat lättöl utgår skatt med 52 öre per liter, för kolsyrade läskedrycker med 60 öre per liter och för andra läskedrycker med 37 öre per liter. Skatt utgår inte på saft och juice. Den nuvarande skatten på de alkoholfria dryckerna inbringar ungefär 240 milj. kr. årligen. Det har vid flera tillfällen aktualiserats att slopa dessa skatter. Som skäl för en sådan åtgärd har åberopats dels att den skulle stimulera en övergång till alkoholfria drycker, dels undanröja en av bryggerinäringen påtalad konkurrenssnedvridning mellan de beskattade alkoholfria dryckerna och de obeskattade.

Jag har tidigare i riksdagen uttalat att jag ställer mig tveksam till det alkoholpolitiska värdet av att slopa dessa skatter. Enligt min mening kan en sådan åtgärd leda till endast marginella förskjutningar av dryckesvarnorna. Mot dessa marginella fördelar får ställas den ytterligare belastning på statsfinanserna som det innebär att slopa skatterna på läskedryckerna och lättölet. Den senaste höjningen av dryckesskatten omfattade inte de alkoholfria dryckerna och den närmast föregående innebar enbart en mycket liten höjning av skatten på lättölet. Skatten på dessa drycker har därmed blivit förhållandevis mindre betungande.

Inte heller nu bör skatten på de alkoholfria dryckerna höjas. Jag är dock självfallet medveten om att beskattningen kan leda till att konkurrensen snedvrids till bryggeriernas nackdel. Jag har inte funnit att det är lämpligt att utvidga beskattningen till att omfatta också saft och juice eftersom det kan befaras att tillämpningsproblemen blir alltför stora. För att ytterligare förbättra bryggeriernas konkurrenssituation föreslår jag att skatten på lättöl och kolsyrade läskedrycker sänks.

Jag anser att en enhetlig skatt på 40 öre per liter bör tas ut för dessa drycker. Förslaget, som också innebär en obetydlig höjning av skatten på s. k. stilldrinkar, leder vid en oförändrad konsumtion till ett skattebortfall på ca 70 milj. kr. per år. Sänkningen bör genomföras den 1 maj 1982.

Med hänsyn till lagstiftningsfrågornas brådskande natur och enkla beskaffenhet anser jag att en lagrådsgranskning bör kunna underlåtas.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta inom budgetdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt,
2. lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa,
3. lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt.

Med hänsyn till den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet av den förstnämnda lagen bör regeringen vidare föreslå riksdagen att fastställa motionstiden till 9 dagar.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.